

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 6. De necessitate Theologiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

principia Contra eos, qui nihil de diuinis reuelationibus admittunt; intelligendus est de Theologia sumpta strictè pro cognitione principiorum reuelatorum, & eorum quæ ex illis deducuntur. Nam alioquin, si latius sumatur prout complectitur principia naturalia, & humanam auctoritatem, & rationes credibilitatis quibus Deus ostendit se reuelare: non debent illi argumenta quibus utatur ad probandas reuelationes, aduersus eos qui nullas esse volunt. Quod verò idem sanctus Doctor ait artic. 10. ex solo sensu literali Scripturæ sacræ, argumentum Theologicum, id est, certum & efficax ad iolide probandum, desumi posse, non ex sensu spiritali seu mystico: intelligendum est nisi de sensu etiam mystico nobis constet.

Sens. scilicet præ mystic. valere potest efficaciter ad argumentandum.

Vasquez. D. Aug.

Theologia multos errores naturalis Philosophia corrigit.

39 Principiorum Theologicorum non est par auctoritas.

Nam cum mysticus sensus sit etiam ex intentione spiritus sancti; cum de illo nobis constat, sicut in locis, ubi vel Christus Dominus, vel Evangelicus scriptor ipsum elicit; sine dubio non minus efficaciter argumentando inferri potest, ac sensus literalis, cum vterque à veritate infallibili æquè proficiatur, vt rectè notat Vasq. disput. 16. cap. 5. post Alphons. à Castro, & D. August. Epist. 48. post medium. Quid autem sensus literalis, quidue mysticus sit, & quomplex, satis perspicue exponit D. Thom. quest. 1. art. 10. & nos alibi fusiùs hac de re disputabimus in tractat. de fide. Quartus denique vñs est ad errores plurimos, tum in morali, tum in speculatiua Ethicorum Philosophia corrigendos: vt mundi æternitatem: intelligentiarum numerum septenarium tantum, cælis mouendis necessarium: quod ex nihilo nihil fieri possit &c. Quorum falsitatem arguerunt Theologi sacræ traditionis monitu, & Dei ope: siue instantiis naturalibus datis, siue contrariis rationibus inuentis, siue simpliciter detecta falsitate per luminis naturalis applicationem.

Tertio, horum locorum non est eadem firmitas & auctoritas. Sed Scripturæ quidem sacræ in quocunque sensu quem Spiritus sanctus præderit, & cuiuscunque reuelationis diuinæ, seu scriptæ, seu non scriptæ, siue per Christum, siue per Apostolos traditæ, nec non Ecclesiæ vniuersæ in rebus fidei, & Concilij saltem Generalis, & Summi Pontificis ex cathedra loquentis, & rem de fide definiens, ac toti Ecclesiæ proponendæ, auctoritas infallibilis est, vt alibi probatur. At non sancti Patris, nisi quando eorum consensus vniuersis in re aliqua, vt de fide asserenda, à posteriori arguit hunc esse Ecclesiæ sensum, & illius propositioni æquiualeat, vel ab ipsa commendatur vel approbatur. Nam aliqui ipsi per se non est infusa naturaliter, vel promissa diuinitus infallibilitas, vt illis aliis supra enumeratis: multoque minus Theologis Scholasticis, Philosophis, Historicis, & aliis, quorum auctoritas de se fallibilis est. Sed & principia reuelata diuinitus, quamuis in se siue obiectiue, tam cæta

sint, quàm certum est Deum nec falli posse, nec fallere: formalis tamen eorum certitudo respectu nostri pendet ab iis argumentis quibus Deus sufficienter credibile reddit se reuelare, nempe à miraculis & aliis operibus diuinis in confirmationem reuelationum factis. Quæ argumenta partem quandam testificationis diuinæ totaliter sumptæ & completæ constituunt. Cum enim dubium sit propter quæ Deo testificantur credimus: alterum, quia dixit: alterum, quia verax est. Hoc posterius per se communiter notum est iis qui Deum esse norunt, quamuis & hoc per miracula & Opera diuina aliquomodo reddi possit illustrius. At verò prius per se obscurum est, & vt credatur, indiget argumentis quibus fiat credibile Deum dixisse, tantò maioribus, quantò res fide Christianâ proposita sunt difficiliore. Neque enim tutum est sine euidentiâ, & sine argumentis, credere Deum dixisse: cum præter Deum, multi sint cum homines, tum Spiritus, qui possint fingere Deum loquentem esse. Neque conuenit, vt sine certo argumento tribuatur Deo aliquid per certum & indubium assensum, qualis est assensus fidei: quia sic est periculum tribuendi Deo aliquid quod sit ab illo alienum. Denique credere sine discretionem, & sine argumento sufficienti, aliquid esse à Deo, quod non est euidenter tale; malum est, cum sit per se expositum magno erroris periculo. Cuiusmodi autem, & quàm multa sint hæc argumenta, quibus certissime nobis constat tum veritas Christianæ religionis in vniuersum, & reuelationum quas diuinas esse præterdit: tum speciatim auctoritas infallibilis scripturæ, ac traditionum diuinarum, & Ecclesiæ, Conciliorum, Summi que Pontificis in dogmatibus fidei proponendis, quibus argumentis vt certis & infallibilibus Theologia nititur, non est hoc loco fusiùs exponendum, sed more & exemplo aliorum Theologorum reijciendum est in Tractatum de Fide.

Certitudo formalis reuelatorum pendet ab argumentis creditibilibus.

SECTIO VI.

De Necessitate Theologiæ

Suppono primo necessarium aliquod dici posse dupliciter. Primo absolute; quod nimirum est tale, vt ex se ipso, seu per se, & vi sue nature, essentia, & abstractrahendo à cuiuscunque alterius suppositione, non possit omnino non esse. Quo pacto Deus solus est ens absolute necessarium. Secundo, ex hypothesi: quod nimirum supposito aliquo alio, non potest non esse: quia in illo includitur, aut ex illo sequitur necessarium, vel habet etiam connexionem necessariam cum illo. Quo pacto si est homo, necessarium est vt sit animal: si est actio, est effectus: si vult homo vitam diu. conseruare naturaliter,

40 Necessitas duplex: absoluta, & hypothet.

alimentum est illi necessarium: si vult vitam æternam consequi, necesse est vt in gratia de- cedat ex hac vita mortali.

41
Necessitas ex hypo- thesi est duplex: vna præcepti, altera neces- dij.

Distinc- tionem inter ver- que neces- sitatem.

Suppono secundò, necessarium ex hypo- thesi in ordine ad finem aliquem consequen- dum, dici posse dupliciter. Primò, necessitate præcepti tantum. Secundò, necessitate me- dij. Prior necessitas est eius quod sine pec- cato omitti non potest scilicet & liberè, ab eo cui talis necessitas incumbit. Postè- rior est eius sine quo finis obtineri nequit. Inter quas duas necessitates duplex est dif- ferentia. Prima est, quod necessitas præ- cepti oritur ex iure alicuius superioris præ- cipientis & obligantis subditum pro iure suo. Contra quam obligationem non pos- test subditus facere scienter & liberè, sine peccato. Necessitas verò medij oritur ex connexionione illius rei cum fine; tali scilicet, vt nisi illo mediante finis haberi ne- queat. Quæ connexionio aliquando est ex ip- sa rerum natura: quemadmodum ex na- turali hominis conditione, alimentum est illi necessarium ad vitam diu conseruan- dam naturaliter. Aliquando autem ex li- bera voluntate & constitutione alicuius, à quo finis affectio pendet: quo pacto gra- tia finalis necessaria est ad gloriam con- sequendam, ex voluntate Dei, qui statuit gloriam non aliter tribuere, quamuis sim- pliciter posse aliter facere, neque natura ipsa gloria talem ordinem postulet. Et ad quorundam beneficij Ecclesiastica obtinenda, pluribus in locis, nobilitas est ne- cessaria, ex voluntate fundatoris & institu- toris.

42 Altera differentia est, quòd ignorantia inculpabilis, vel impotentia, excusat à ne- cessitate præcepti: sed non excusat à ne- cessitate medij. Id est, non peccat contra præceptum is qui facit eius oppositum, ignorans inculpabiliter præceptum, aut im- potens ad illud seruandum hic & nunc: sed non assequitur finem, ille qui non ad- hiberet medium necessarium, quamuis ex ignorantia vel impotentia non adhibeat. Exempli gratia: Infantes & infideles ne- consequuntur vitam æternam, licet ex igno- rantia, vel ex impotentia careant gratia fi- nali, quæ est medium necessarium ad il- lam obtinendam. Et homo breuè mari- tur, nisi sumat alimentum, quamuis non sumat ex impotentia, quia non habet.

43 Suppono tertio, has duas necessitates ali- quando considerari in vno & idem: & an- quando separari. Quorundam enim, sunt ne- cessaria vtrique necessitate, medij simul & præcepti. Quorundam altera tantum, id est, medij tantum, vel præcepti dumtaxat. Ex- emplum gratia: colere parentes, reddere cuique suum, audire Sacram diebus festis, & similia, sunt tantum necessaria necessi- tate præcepti in ordine ad salutem. Baptis- mus verò est paruulis necessarius tantum necessitate medij ad eandem finem: non

autem necessitate præcepti, cuius infantes sunt incapaces. At verò adultis baptis- mus necessarius est vtrique necessitate. Et medij: quia sine illo in re vel in voto non possunt iustificari à peccato originali, & à mortalibus actualibus, quæ ante baptismum contraxerunt. Et præcepti: quia tenentur ex graui Dei præcepto salutem suam æternam, æque, & magis quam pro- ximi, procurare, & adhibere omnia me- dia necessaria quæ pendunt ab ipsorum li- bertate.

44 His præsuppositis, dico primò, aliquem habitum pertinentem ad Theologiam late sumptam esse omnibus, paruulis, æque ac adultis necessarium, necessitate medij ad sa- lutem æternam consequendam. Proba- tur, quia habitus fidei supernaturalis per- tinet ad Theologiam late sumptam, vt ostendimus sectione primà, numero se- cundo. Atqui sine tali habitu nemo sal- uari potest secundum legem à Deo posi- tam. Nullus enim potest consequi vi- tam æternam, nisi prius iustificetur, & in iustificatione seu gratia finali moriatur. At habitus fidei supernaturalis, est vel fun- damentum, vel pars iustificationis, vt de- finit Tridentin. sessione 6. capite 7. circa medium.

45 Dico secundò, aliquem actum, perti- nentem ad Theologiam late sumptam, esse necessarium ad salutem, necessitate me- dij, & præcepti, adultis omnibus qui vt adulti iustificantur & saluantur. Proba- tur, quia Theologia late sumpta compre- hendit actus supernaturales fidei, quibus creditur Deum esse, & esse remunerato- rem bonorum operum. At illi actus sunt necessarii ad salutem talibus adultis, ne- cessitate medij, & consequenter etiam ne- cessitate præcepti, quia pendunt ab eo- rum libertate, & tenentur illi ex præ- cepto facere quicquid pendet à sua libe- ritate, & ad salutem suam æternam neces- sarium est: Ergo &c. Minor probatur ex Apostolo Hebræo. vndecimo. *Sine fide impos- sibile est placere Deo. Accedentem enim ad Deum oportet credere quia est, & quod inqui- rentibus se remunerator sit.* Vbi sermonem esse de fide actuali, patet ex illis verbis, *Credere enim oportet: & ex reliquo textu il- lius capituli, in quo laudat actus fidei plu- rimum Sanctorum.* Patet etiam ex Tri- dent. sessione 6. capite 6. vbi loquens de actu fidei prærequisito ad iustificationem adu- ktorum per modum dispositionis, sic ait: *De hac dispositione scriptum est: Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quod in- qui- rentibus se remunerator sit.* Ex his sic argu- mentor. Nihil omne sine quo impossibile est placere Deo, est medium necessarium ad placendum Deo: & consequenter ad æter- nam salutem, quam nemo consequitur nisi Deo placeat, illique gratus sit. Sed si- ne illis fidei actibus impossibile est adultis

44
Aliquis habitus Theologi- cus est ne- cessarius ad salutem ne- cessitate medij.

45
Et aliquis actu adul- tis est ne- cessarius necessitate medij & præcepti.

Trident.

supradictis placere Deo, iuxta Apost. Ergo. Probatur secundò, quia adulos iustificari ut adulos, est illis iustificari ut ratione utentes, & liberè consentientes. Consensus autem liber præsupponit cognitionem. Et hæc cognitio debet secundum Dei institutionem esse proportionata, tum statui viatorum in quo versamur, tum fini & formæ ad quam disponit, quæ est supernaturalis. Cognitio autem supernaturalis, quam Deus nobis communicat ad illum finem, est cognitio fidei: quæ in quantum supernaturalis, est proportionata fini & formæ ad quam disponit: in quantum verò est obscura & certâ dumtaxat, est proportionata statui viatorum: *Per fidem enim ambulamus, & non per speciem, 2. Cor. 5. vers. 7.* An verò præter illa duo supradicta, quòd Deus sit, & quòd remunerator sit, aliquid amplius sit necessariò credendum necessitate medijs, vel ex necessitate præcepti, dicentibus in tractatu de fide, ubi tota hæc assertio multò magis confirmabitur & illustrabitur.

46 Dico tertio, solum illum habitum, vel actum, quem hucusque ostendimus esse necessarium, non esse nomine Theologiæ nuncupandum: adeoque ex dictis non sequi Theologiã esse singulis fidelibus necessariam ad salutem. Probatur, quia Theologiã nomine intelligitur quædam noticia habitualis, vel actualis, rerum diuinarum, maior & vniuersalior, quam sit illa quæ infantibus, vel imbecillis alijs fidelibus est communis. Quæritur à S. August. lib. 14. de Trin. cap. 1. *air, Theologia scientia non polleat fidelis plurimum, licet fide polleant plurimum. Ibidemque ait, Hinc scientia tribui illud tantummodo quo fides saluberrima, quæ ad veram beatitudinem ducit, gignitur, nutritur, defenditur, roboratur.* Quod manifestum est non ad omnes fideles pertinere. Confirmatur, quia alioquin omnes infantes baptizati, aut omnes fideles adulti, quantumvis rustici & ignari, essent dicendi Theologi: Quod est absurdum & iuratum. Hinc sequitur, Theologiã non esse singulis fidelibus necessariam ad salutem. Siquidem illis sufficit quod fide polleant habituali, aut actuali, aliquarum reuelationum diuinarum, quæ non est tanta, ut nomen Theologiæ mereatur, & propter quam non sunt illi habendi & dicendi Theologi.

47 Dico quarto, Theologiã esse singulis val-

de vtilem ad salutem: communitati verò Ecclesiæ esse necessariam, tanquam medium ad fidem conseruandam, & contra Hæreticos, vel infideles tuendam. Prima pars facilis est. Quò enim quisque plus habet notitiæ de Deo, & de medijs ad eum tendendi, de virtutibus, de sacramentis, & alijs huiusmodi; eò magis ac melius instructus est, ut Deum finem suum vltimum tandem possideat, in cuius æternam possessione per visionem, & fruitionem, salus nostra consistit. Secunda pars probatur, quia licet Deus alijs medijs potuerit fidem puram & integrã conseruare contra insultus & insidias Hæreticorum & Infidelium, vel contra tentationes Infidelitatis à Dæmone immissas: Placuit tamen Deo hoc facere per Doctores quos in Ecclesia posuit, ut non simus paruuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrine, in nequitia hominum, in astutia, ad circumuentionem erroris: quemadmodum ait Paulus ad Ephesios 4. versu 14. hoc est, per homines de rebus fidei excellentem notitiã assecutos, qui eas possint accuratè populo Christiano explicare, & contra fidei hostes defendere, atque in Concilijs fidei controuerfias agitare & definire, vel ad definitionem iurare & disponere. Quales præcipuè debent esse Ecclesiæ Prælati, iuxta illud Apostoli ad Titum 1. *Oportet Episcopum esse amplectentem eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt argueret.* Per Theologiã autem, quam esse dicimus ad hunc finem necessariam, non intelligimus determinatè doctrinã illam peculiarem de rebus diuinis, quæ iam à multis sæculis certâ quadam & meliori methodo traditur in scholis, ab ijs Theologis qui Scholasticis nominantur, cuius methodi inuentor fuisse dicitur apud Græcos sanctus Damascenus, prælucente tamen sancto Dionysio Areopagita: apud Latinos, sanctus Anselmus, aut Petrus Lombardus Magister sententiarum: sed intelligimus, vel illam methodicam & scholasticam, vel aliam: quæ ante fuit in sanctis Augustino, Hieronymo, Basilio, Nazianzeno, alijsque Patribus; & in legimus ac Mosais prætoribus, & Regis doctoribus, & dno, Enoch, Noëmo, Abrahamo, Moyse, Aarone, & similibus.

Est tam valde vtilis singulis: communitati verò Ecclesiæ necessaria.

46

Theologia simpliciter non est necessaria ad salutem singulis fidelibus.

August.

47